

Lucian BERCEA

- Editor -



***CONTRACTUL DE CREDIT BANCAR
PRINCIPIILE, LEGEA, UZANȚELE***

Lucian BERCEA

- Editor -

CONTRACTUL DE CREDIT BANCAR
PRINCIPIILE, LEGEA, UZANȚELE

Universul Juridic

București

-2013-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2013, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA
ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE
INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Contractul de credit bancar : principiile, legea, uzanțele /
ed.: Lucian Bercea. - București : Universul Juridic, 2014
ISBN 978-606-673-266-6

I. Bercea, Lucian (ed.)

347.74(498)

REDACȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL telefon: **021.314.93.15**
DISTRIBUȚIE: tel./fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Cuvânt înainte

Volumul de față abordează, din diferite perspective, contractul de credit bancar, figură juridică esențială pentru buna funcționare a economiei. Având o dinamică remarcabilă, transformările sistemului bancar, provocate de fenomenele de instabilitate economică din ultimii ani, constituie premisa actualității lucrării.

Studiile care alcătuiesc volumul oferă o perspectivă sincronică asupra contextului normativ, doctrinar și jurisprudențial al unuia dintre cele mai importante instrumente care asigură suport juridic circuitelor financiare. Mizele stabilității și viabilității sistemului bancar sunt puternic legate de performanța creditării bancare, iar aceasta depinde, la rândul ei, de un cadru contractual coerent, funcțional, echilibrat.

Cartea urmărește să producă o diagnoză a problemelor care alcătuiesc nucleul dezbaterilor din doctrină asupra contractului de credit bancar, dar și o analiză a unor chestiuni adiacente. Simpla inventariere a subiectelor puse în discuție (conceptualizarea creditului bancar, reglementarea creditului bancar în noul Cod civil, mecanismul juridic al creditării, riscul de credit și garanțiile asociate creditării, formele speciale ale creditului bancar, tratamentul creditului în procedura insolvenței sau în executarea silită de drept comun, răspunderea băncilor pentru conduita contractuală în relația cu clientul creditat) oferă o imagine elocventă a complexității temelor examinate. Cele 15 studii care formează angrenajul volumului sunt structurate în trei părți: *Creditul bancar. Principii și reguli comune*, *Creditul bancar pentru consum*, *Alte forme speciale ale creditului bancar*.

Semnează lucrări (în ordinea în care se regăsesc în cuprins) Gheorghe Piperea, Lucian Bercea, Ianfred Silberstein, Radu Rizoiu, Lucian Săuleanu, Radu Bufan, Florentina Folea, Sorina

Ioana Doroga, Emilia Mihai, Carmen Adriana Gheorghe, Sergiu Popovici, Alexandra Rusu, Rada Postolache, Lavinia Elena Smarandache, Roxana Mușoi, Bogdan Pleșuvescu și Iulia Bogdan. Diversitatea statutului profesional al acestora (universitari, specialiști din banca centrală și instituții de credit, avocați) asigură nu numai ancorarea analizelor, deopotrivă, în teoria și practica bancară, a căror interacțiune este mijlocită de autori, dar și complementaritatea perspectivelor din care sunt abordate subiectele.

Resortul colectiv care a generat prezenta lucrare a fost conferința omonimă desfășurată la Timișoara în perioada 8-9 noiembrie 2012, în organizarea Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara și a Asociației Europene pentru Drept Bancar și Financiar – România.

Se cuvin mulțumiri editorului *Universul Juridic*, pentru competența și promptitudinea cu care a sprijinit apariția cărții.

Lucian Bercea

**I. CREDITUL BANCAR.
PRINCIPII ȘI REGULI COMUNE**

CONTRACTELE BANCARE ÎN NOUL COD CIVIL. COMENTARII

Prof. univ. dr. Gheorghe PIPEREA
Facultatea de Drept
Universitatea din București

Abstract: *The regulation of banking contracts in the new Romanian Civil code, a first in Romanian private law, gives occasion to explanatory comments of the law texts, accompanied by references to the relevant doctrine, case-law and banking practices.*

Keywords: *banking contract, current bank account, bank deposit, credit facility.*

Rezumat: *Reglementarea contractelor bancare în noul Cod civil român, o premieră în dreptul privat din România, prilejuiește comentarii explicative ale textelor de lege, însoțite de referiri la doctrina și jurisprudența anterioare în materie, precum și la uzanțele bancare.*

Termeni-cheie: *contract bancar, cont bancar curent, depozit bancar, facilitate de credit*

Contul bancar curent

Art. 2.184 (Dreptul de a dispune de soldul creditor)

În cazul în care depozitul bancar, creditul sau orice altă operațiune bancară se realizează prin contul curent, titularul contului poate să dispună în orice moment de soldul creditor al contului, cu respectarea termenului de preaviz, dacă acesta a fost convenit de părți.

1. Contractul de cont curent bancar nu este definit de art. 2.184-2.190 C. civ., texte dedicate acestei figuri juridice. Reglementarea face referire doar la unele efecte ale contractului, la situații de cotitularitate și indiviziune asupra soldului contului, la

componenta de mandat a contului, la prescripția drepturilor rezultate din contract și la denunțarea sa unilaterală (de altfel, nu este reglementat în Codul civil nici contractul de credit, care nu este un simplu contract de împrumut; sunt reglementate scrisoarea de garanție bancară și scrisoarea de confort, sub denumirea de „garanții autonome” în materia garanțiilor personale).

Contul curent bancar este un depozit remunerat de bani, fără termen (la vedere), peste care se suprapune, de regulă, și un mandat acordat băncii de titularul contului pentru a efectua diferite plăți sau operațiuni din cont în numele și pe seama titularului. Acest depozit poate fi desființat oricând. Banca-depozitar devine proprietar al banilor depuși (care-și pierd individualitatea după depunerea lor în contul curent), titularul contului având doar dreptul de creanță asupra banilor. Dar titularul contului curent bancar are dreptul de a dispune oricând de soldul creditor al contului prin retrageri, prin viramente sau emiteri de titluri de plată ori prin constituire de garanții asupra soldului creditor și, în plus, creditorii săi personali pot popri (cu titlu asiguratoriu sau cu titlu executoriu) sumele aflate în soldul creditor. Pe de altă parte, contul curent bancar are și o componentă de mandat, în care banca are calitatea de mandatar pentru titularul contului, calitate în care banca poate efectua plăți în numele și pe seama titularului contului. În fine, sumele aflate în contul curent pot fi debitate automat de bancă (sumele sunt trase din cont pentru acoperirea datoriilor titularului contului către bancă) sau pot fi supuse unor compensări între bancă și titularul contului.

Contractul de cont curent bancar nu este un contract de cont curent. Din definiția acestuia, emisă de art. 2.171 C. civ., rezultă că, spre deosebire de contul curent bancar, contractul de cont curent presupune ca părțile („curențiști”) să-și înscrie în cont creanțele decurgând din remiteri reciproce, părțile considerând aceste creanțe reciproce neeligibile și indisponibile până la închiderea contului. Doar soldul creditor al contului de la închiderea sa este o creanță exigibilă; în caz că această creanță nu se achită, urmează ca ea să se constituie într-o primă remitere

pentru un nou cont curent, dacă părțile nu convin altfel. Așadar, suntem în prezența unor prestații (remiteri) periodice și reciproce ale părților, făcute pe perioade lungi de timp (de obicei un an, perioadă care corespunde anului „fiscal”), în care părțile sunt creditor și debitor în același timp. Creanțele sunt nescadente și indisponibile (titularul acestora nu poate dispune de ele și nici terții nu le pot popri), fiind supuse și unei compensații, la finalul perioadei contractate. În schimb, contul curent bancar nu elimină exigibilitatea soldului creditor (de care titularul poate dispune oricând și pe care terții îl pot popri) și nu oprește banca să debiteze automat sumele aflate în cont pentru datorii ale titularului contului față de bancă.

2. Contul curent bancar este, în primul rând, un depozit remunerat. Dobânzile plătibile de bancă titularului contului pentru sumele aflate în contul curent sunt cu mult mai mici decât dobânzile la depozit, aceasta întrucât sumele disponibile nu sunt menite să fie păstrate în cont, ci să circule.

Retragerile, precum și viramentele ordonate de titularul contului curent bancar, presupun un comision acordat băncii stabilit, de regulă, ca procent din sumele implicate, dar și sub formă de costuri fixe. De regulă, dacă se depășește un plafon zilnic de retrageri, titularul contului trebuie să dea băncii un preaviz de minimum o zi. În caz de urgență (titularul băncii nu respectă termenul de preaviz), se plătește un comision de retragere majorat. Aceste costuri sunt justificate de componenta de mandat a contului curent.

3. Soldul creditor reprezintă „disponibilul” în contul curent. Titularul poate emite cecuri (sau alte instrumente de plată) asupra acestui disponibil, caz în care disponibilul devine „provizion” sau „acoperire a cecului”. Dacă disponibilul este retras de titular, tras de bancă sau poprit de terț înainte ca cecul să fie încasat de beneficiar, titularul contului va fi înscris, practic, automat, în Centrala Incidentelor de Plăți (cu consecința interdicției de a emite cecuri și de a lua credite pe o perioadă de un an, respectiv, 5 ani) și va putea fi urmărit pentru infracțiunea de înșelăciune prin

emiterea de cecuri fără acoperire. Dacă este profesionist, titularul contului curent bancar poate emite și cambii sau bilete la ordin. Emiterea de astfel de titluri de credit fără acoperire este sancționată, de asemenea, cu înscrierea emitentului în Centrala Incidentelor de Plăți, dar fapta nu este infracțiune decât dacă sunt întrunite elementele înșelăciunii obișnuite.

4. Dacă depozitul bancar, creditul sau alte operațiuni bancare se realizează prin contul curent, titularul poate să dispună de soldul creditor, cu respectarea termenului de preaviz, dacă acesta a fost convenit.

5. Contractele de cont curent bancar (ca, de altfel, toate celelalte contracte bancare) sunt, de regulă, contracte de adeziune, preformulate. De regulă, aceste contracte sunt non-negociabile. În relațiile cu consumatorii, ele pot conține clauze abuzive (definite de art. 4 din Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive în contractele încheiate de profesioniști cu consumatorii drept clauze din contracte nenegociate care creează în detrimentul consumatorului un dezechilibru semnificativ al prestațiilor, contrar cerințelor bunei-credințe). Aceste clauze abuzive sunt fără efect față de consumatori și, în plus, pot fi înlăturate din contract, prin acțiune în constatarea nulității.

Art. 2.185 (Compensarea reciprocă a soldurilor)

În cazul în care între instituția de credit și client există mai multe raporturi juridice sau mai multe conturi, chiar și în monede diferite, soldurile active și pasive se compensează reciproc, afară de cazul în care părțile au convenit altfel.

1. În conformitate cu art. 2.185 C. civ., se pot efectua între bancă și titularul contului curent bancar compensări reciproce între solduri active (creditor) și solduri pasive (debitor), fie că este vorba de același cont, fie că este vorba de compensări între mai multe conturi sau raporturi juridice.

Efectul de compensație este implicit, rezultând din lege. Părțile pot înlătura, însă, acest efect prin convenție contrară sau prin stipulație contrară în convențiile existente.